

ՀՀ ֆինանսների նախարարություն

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 33/4

16 դեկտեմբերի 2014 թ.

Քննարկվեց Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանի 19.11.2014 թ-ի դիմումով բերված գանգատը ՀՀ ՖՆ Նոր Նորքի ՀՏ պետի 26.05.2014 թ-ի թիվ 523 որոշման դեմ:

Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանի գանգատում բերված փաստարկները.

2014 թ-ի մայիս 30-ին փոստային ծառայության միջոցով ստացվել է Նոր Նորքի հարկային տեսչության 26.05.2014 թ-ի թիվ 523 որոշումը, որի համաձայն Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանի չկատարված հարկային պարտավորությունը կազմում է 405.040 դրամ, որից պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարի գծով՝ 371.396 դրամ (2009 թ. հունվարից 2012 թ-ի դեկտեմբեր ամիսների նվազագույն սոց. վճար), պարզեցված հարկի գծով 33.644 դրամ (2001 թ-ի 4-րդ եռամսյակի հաշվարկ):

15.12.2005 թ-ին ուժի մեջ մտած «Անհատ ձեռնարկատերերի համար եկամտահարկի և պարտադիր, սոցիալական ապահովագրության վճարների արտոնություններ սահմանելու մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածի համաձայն նույն օրենքը տարածվում է միայն եկամտահարկի և (կամ) պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների նվազագույն գումարների վճարման հետ կապված պարտավորություններ ունեցող անհատ ձեռնարկատերերի վրա:

Նշված օրենքի 4-րդ հոդվածի համաձայն նույն օրենքի 2-րդ և 3-րդ հոդվածներում չնշված անհատ ձեռնարկատերերն ազատվում են 2003-2005 թվականների համար հաշվարկված և չվճարված եկամտահարկի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների նվազագույն գումարների, ինչպես նաև դրանց նկատմամբ հաշվարկված և չվճարված տույժերի վճարումից (բացառությամբ նույն օրենքի 5-րդ հոդվածով սահմանված դեպքի): Ի դեպ Օրենքի 4-րդ հոդվածը վերաբերում է գործունեության դադարեցման (լուծարման) դիմում չներկայացրած անհատ ձեռնարկատերերին:

Նույն հոդվածում նշված անհատ ձեռնարկատերերի կողմից 2006 թվականի հունվարի 1-ից հետո մինչև պետական գրանցամատյանում գործունեության դադարեցման (լուծարման) մասին գրառման պահը պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների նվազագույն գումարներ չեն հաշվարկվում (չեն վճարվում): Նույն հոդվածում նշված անհատ ձեռնարկատերերի ցանկերը (2003-2005 թվականների համար հաշվարկված և չվճարված պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների նվազագույն գումարների պարտադիր նշումով) հարկային տեսչությունները մինչև 2006 թվականի սեպտեմբերի 1-ը ներկայացնում են պետական ռեգիստրի գործակալության համապատասխան տարածքային ստորաբաժանումներ՝ մինչև 2006 թվականի նոյեմբերի 1-ը պետական գրանցամատյանում գործունեության դադարեցման (լուծարման) մասին գրառում կատարելու, նրանց վկայականները անվավեր ճանաչելու և պարտավորությունները հրապարակելու համար:

Վերոգրյալ օրենքի 8-րդ հոդվածի համաձայն նույն օրենքով սահմանված արտոնություններից օգտվող անհատ ձեռնարկատերերն արտոնությանը վերաբերող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների և եկամտահարկի գծով տարեկան եկամուտների մասին հայտարարագրեր կարող են չներկայացնել: Նույն օրենքով սահմանված արտոնություններից օգտվող անհատ ձեռնարկատերերն արտոնությանը վերաբերող հաշվետու ժամանակաշրջանների ընթացքում պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների և հարկային օրենսդրությունների պահանջները խախտելու համար չեն ենթարկվում պատասխանատվության:

Վերոնշյալ հոդվածների վերլուծությունից հետևում է, որ Հայաստանի Հանրապետությունում որևէ անձ չի կարող կրել օրենքով չնախատեսված

պարտականություններ: Հարկային և պարտադիր սոցիալական ապահովության օրենսդրությունների տեսանկյունից օրենքով չնախատեսված պարտականություն համարվում նաև օրենքով նախատեսված որևէ արտոնությունից օգտվող անձին այդպիսի արտոնության անտեսմամբ պարտավորություններով ծանրաբեռնելը: Մասնավորապես, նշված օրենքով 2003-2005 թվականների համար հաշվարկված և չվճարված եկամտահարկի և պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների նվազագույն գումարների, ինչպես նաև դրանց նկատմամբ հաշվարկված և չվճարված տույժերի վճարման պարտավորություններ ունեցող անհատ ձեռնարկատերերի համար նախատեսել է արտոնություններ անկախ պարտավորությունների առաջացման հիմքերից: Բացի այդ, հարկային մարմինների համար սահմանել է 2006 թվականի հունվարի 1-ից հետո մինչև պետական գրանցամատյանում գործունեության դադարեցման (լուծարման) մասին գրառման պահը նշված արտոնություններից օգտվող անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ պարտադիր սոցիալական

ապահովության վճարների նվազագույն գումարների հաշվարկման արգելք, միաժամանակ, նույն նորմով հարկային մարմիններին ծանրաբեռնել է անհատ ձեռնարկատերերի ցանկերը պետական ռեգիստրի գործակալության համապատասխան տարածքային ստորաբաժանումներ ներկայացնելու պարտականությամբ պետական գրանցամատյանում գործունեության դադարեցման (լուծարման) մասին գրառում կատարելու, նրանց վկայականներն անվավեր ճանաչելու և պարտավորությունները հրապարակելու համար:

Նման եզրակացության է եկել նաև ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատը մեկ այլ գործով (ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի 26.10.2006 թ-ի որոշում քիվ 3-1711 (ՏԴ) քաղ. գործով, 26.01.2007 թ-ի որոշում թիվ 3-39 (ՏԴ) քաղ. գործով, ինչպես նաև 16.10.2009 թ-ի որոշմանը թիվ ՎԴ3/0088/05/09 վարչական գործով):

Հետևաբար, Նոր Նորքի ՀՏ-ն, որտեղ Ջանիկ Ալեքսանյանը հաշվստացված է եղել որպես հարկատու, վերը նշված հողվածով սահմանված կարգով անհատ ձեռնարկատերերի ցանկերը /այդ թվում նաև Ջանիկ Ալեքսանյանի/ մինչև 2006 թ-ի սեպտեմբերի 1-ը պետական ռեգիստրի գործակալության համապատասխան տարածքային ստորաբաժանում ներկայացնելու պարտականությունը կրելով հանդերձ, անգործություն է ցուցաբերել, արդյունքում պատասխանողի նկատմամբ 2003 թ-ից մինչև 2012 թ. անհիմն կերպով հաշվարկվել է պարտադիր սոցիալական ապահովագրության նվազագույն գումար:

Բացի այդ, ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից 19.12.2012 թ-ին ընդունվել է «Հարկային և պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների արտոնություններ սահմանելու մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածի համաձայն՝ սույն օրենքը տարածվում է եկամտահարկի և (կամ) պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների նվազագույն գումարների վճարման հետ կապված պարտավորություններ ունեցող անհատ ձեռնարկատերերի ... վրա, ... : Օրենքի 2-րդ հոդվածի համաձայն՝ Անհատ ձեռնարկատերերն ազատվում են մինչև 2005 թվականի դեկտեմբերի 31-ը (ներառյալ) ընկած հաշվետու ժամանակաշրջանների համար եկամտահարկի և (կամ) պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների նվազագույն գումարների հաշվարկված և չվճարված պարտավորությունների (այդ թվում՝ նվազագույն գումարների նկատմամբ հաշվարկված և չվճարված տույժերի) վճարումից: Իսկ Օրենքի 3-րդ հոդվածի համաձայն՝ Անհատ ձեռնարկատերերն ազատվում են 2006 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2008 թվականի դեկտեմբերի 31-ը (ներառյալ) ընկած հաշվետու ժամանակաշրջանների համար հաշվարկված և չվճարված պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների նվազագույն գումարների (այդ թվում՝ հաշվարկված և չվճարված տույժերի) վճարումից:

Համաձայն 26.05.2011 թ-ի «2008 թ-ի հունվարի 1-ի դրությամբ հարկային հաշվետվություններ չներկայացրած կազմակերպությունները լուծարելու և անհատ ձեռնարկատերերին պետական հաշվառումից հանելու մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածի Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանի անհատ ձեռնարկատիրոջ վկայականը ենթակա էր հաշվառումից հանման, այն իսկ պատճառով, որ համաձայն օրենքի 1-ին հոդվածի՝ Սույն օրենքը

տարածվում է այն կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի, ինչպես նաև պետական կամ պետական բաժնեմաս ունեցող կազմակերպությունների /այսուհետև հարկ վճարող/ վրա, որոնք 2008 թ-ի հունվարի 1-ի դրությամբ հարկային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հարկային մարմին չեն ներկայացրել որևէ հաշվետվություն, հաշվարկ կամ հայտարարագիր /այսուհետև հաշվետվություն/ և հարկային մարմնում առկա փաստաթղթերի համաձայն չունեն գույք ու հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորություններ կամ «<< քաղաքացիական օրենսգիրքը գործողության մեջ դնելու մասին» << օրենքի 6-րդ հոդվածի համաձայն չեն վերագրանցվել, չունեն գույք և հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորություններ:

Նշված օրենքի 2-րդ հոդվածով սահմանված կարգով կազմված ցուցակներում Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանի վկայականը անհասկանալի պատճառներով չի ընդգրկվել և ստիպված Ա/Ձ-ն սեփական նախաձեռնությամբ է լուծարելու անհատ ձեռնարկատիրոջ վկայականը:

Միաժամանակ ցանկանում եմ հայտնել, որ << ՖՆ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովն իր որոշմամբ արդեն իսկ անդրադարձել է նվազագույն սոցիալական վճարների խնդիրների հետ կապված մեկ այլ գործով և հայտնել է իր կարծիքը 26.05.2011 թ-ի «2008 թ-ի հունվարի 1-ի դրությամբ հարկային հաշվետվություններ չներկայացրած կազմակերպությունները լուծարելու և անհատ ձեռնարկատերերին պետական հաշվառումից հանելու մասին» << օրենքի վերաբերյալ:

Ելնելով վերոգրյալից՝ Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանը խնդրում է անվավեր ճանաչել << ՖՆ Նոր Նորքի հարկային տեսչության 26.05.2014 թ-ի թիվ 523 որոշումը:

<< Ֆինանսների նախարարության հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

<< ՖՆ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության:

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ << ՖՆ Նոր Նորքի ՀՏ պետը, քննարկելով Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանի վերաբերյալ վարչական վարույթի նյութերը պարզել է, որ 22.05.2014 թ-ի դրությամբ Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանի չկատարված հարկային պարտավորությունները կազմում են 405.040 դրամ, որից պարտադիր ապահովության վճար 371.396 դրամ (2009 թ. հունվարից 2012 թ-ի դեկտեմբեր ամիսների նվազագույն սոցիալական վճար), պարզեցված հարկ 33.644 դրամ (2001 թ-ի 4-րդ եռամսյակի հաշվարկ), որը ենթակա է գանձման: Վերոգրյալի հիման վրա և ղեկավարվելով «Հարկերի մասին» << օրենքի 29.1 հոդվածի, «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» << օրենքի 55, 56, 58 հոդվածներով << ՖՆ Նոր Նորքի ՀՏ պետը 26.05.2014 թ-ին ընդունել է թիվ 523 որոշումը (այսուհետ նաև Որոշում), որի համաձայն Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանից ենթակա է գանձման 405.040 դրամ պարտավորության գումար:

Բողոքում բերված այն պնդման վերաբերյալ, որ Որոշումը կայացնելիս չեն կիրառվել 15.12.2005 թ-ին ուժի մեջ մտած «Անհատ ձեռնարկատերերի համար եկամտահարկի և պարտադիր, սոցիալական ապահովագրության վճարների արտոնություններ սահմանելու մասին» << օրենքի դրույթները, հարկ է նշել հետևյալը:

11.11.2005 թ-ին ընդունված «Անհատ ձեռնարկատերերի համար եկամտահարկի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների արտոնություններ սահմանելու մասին» << օրենքի 1-ին հոդվածի համաձայն. «Սույն օրենքը տարածվում է միայն եկամտահարկի և (կամ) պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների նվազագույն գումարների վճարման հետ կապված պարտավորություններ ունեցող անհատ ձեռնարկատերերի վրա»:

Քննարկվող դեպքում վերոգրյալ օրենքի գործողության ընթացքում Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանը պարզեցված հարկի գծով ունեցել է 33.644 դրամ չկատարված

պարտավորության գումար, որն առաջացել է 2001 թ-ի 4-րդ եռամսյակի համար ներկայացված հաշվարկով: Հետևապես, «Անհատ ձեռնարկատերերի համար եկամտահարկի և պարտադիր, սոցիալական ապահովագրության վճարների արտոնություններ սահմանելու մասին» ՀՀ օրենքի դրույթները Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանի նկատմամբ չէին կարող կիրառվել:

Մինչև ժամանակ հարկ է նշել, որ մինչև 31.12.2012 թ-ը գործող «Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն, անհատ ձեռնարկատերերը պարտավոր են յուրաքանչյուր ամսվա համար վճարել նվազագույն սոցիալական վճար՝ 5000 դրամի չափով, մինչև հաջորդ ամսվա 15-ը: Ընդ որում՝ պետական գրանցման վկայականը ժամանակավոր հարկային մարմին հանձնած (մինչև 25.07.2012 թ-ը) և այդ ժամանակահատվածում ձեռնարկատիրական գործունեություն չիրականացրած անհատ ձեռնարկատերը նվազագույն սոցիալական վճարներ չի կատարում՝ վկայականը հանձնելուն հաջորդող ամսվանից մինչև վկայականը հետ ստանալու ամիսն ընկած ժամանակահատվածի համար:

Դա նշանակում է, որ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից պետական գրանցման վկայականը ժամանակավորապես հարկային մարմին հանձնած չլինելու դեպքում անհատ ձեռնարկատերը պարտավոր էր վճարել 5000 դրամ նվազագույն սոցիալական վճար՝ անկախ ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելու կամ չիրականացնելու հանգամանքից:

Քննարկվող դեպքում Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանի կողմից պետական գրանցման վկայականը ժամանակավորապես հարկային մարմին չի հանձնվել, ինչը և հիմք է հանդիսացել նվազագույն սոցիալական վճարի գծով պարտավորությունների հաշվարկման համար:

Ինչ վերաբերվում է բողոքում բերված այն պնդմանը, որ չեն կիրառվել նաև 26.05.2011 թ-ի «2008 թ-ի հունվարի 1-ի դրությամբ հարկային հաշվետվություններ չներկայացրած կազմակերպությունները լուծարելու և անհատ ձեռնարկատերերին պետական հաշվառումից հանելու մասին» ՀՀ օրենքի դրույթները, ապա հարկ է նշել, որ հիշատակված օրենքի դրույթները չկիրառելու համար հիմք է հանդիսացել այն հանգամանքը, որ Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանը չի բավարարել այդ օրենքի 1-ին հոդվածով սահմանված պահանջներին: Մասնավորապես, 2008 թ-ի հունվարի 1-ի դրությամբ հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով Ա/Ձ Ջանիկ Ալեքսանյանը ունեցել է չկատարված պարտավորություններ, որն առաջացել է պարզեցված հարկի գծով 2001 թ-ի 4-րդ եռամսյակի համար ներկայացված հաշվարկով:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով Հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

ՀՀ ՖՆ Նոր Նորքի ՀՏ պետի 26.05.2014 թ-ի թիվ 523 որոշումը թողնել անփոփոխ, իսկ գանգատը՝ մերժել:

Սույն որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում կարող է բողոքարկվել ՀՀ վարչական դատարան:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

